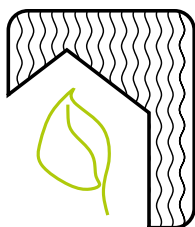

MAZURSKI ZWIĄZEK
MIĘDZYGMINNY
GOSPODARKA ODPADAMI

USUŃ
AZBEST

JAK BEZPIECZNIE I ZGODNIE Z PRAWEM POZBYĆ SIĘ AZBESTU?

PORADNIK DLA MIESZKAŃCÓW

MAZURSKI ZWIĄZEK
MIĘDZYGMINNY
GOSPODARKA ODPADAMI

Mazurski Związek Międzygminny
– **Gospodarka Odpadami** stanowi 12 samorządów,
zapewniając mieszkańcom odbiór, transport
i zagospodarowanie odpadów komunalnych.

AZBEST = NIEBEZPIECZEŃSTWO

Czy wiesz, że **azbest** jest zaliczany do **10 najgroźniejszych substancji zanieczyszczających**? Niestety, w naszym krajobrazie wciąż znajdziemy ten **szkodliwy minerał** na wielu dachach i elewacjach. Ze względu bowiem na swoje właściwości i praktycznie „niezniszczalność”, wprowadzony do otaczającego nas środowiska może utrzymywać się w nim przez bardzo długi, bliżej nieokreślony czas. Jest on stabilny, elastyczny i niepalny. Nic zatem dziwnego, że azbest uznano za włókno pod każdym względem doskonałe. Aż wykryto, że **wywołuje śmiertelne choroby...**

Dlatego też – zgodnie z zaleceniami unijnego i krajowego prawa – **do 2032 r.** powinniśmy ostatecznie pożegnać się z azbestem. **Mazurski Związek Międzygminny – Gospodarka Odpadami (MZMGO)** podjął się realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gmin będących uczestnikami Mazurskiego Związku Międzygminnego – Gospodarka Odpadami”. **Jak usunąć azbest, zgodnie z prawem?** Dlaczego to takie ważne? Czy można otrzymać dofinansowanie do kosztów pozbycia się i unieszkodliwienia tego groźnego materiału? Na te pytania odpowie niniejszy poradnik.

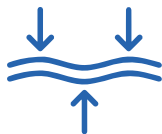
AZBEST – GENIALNE WŁÓKNO, KTÓRE STAŁO SIĘ ZMORA

Azbest to grupa minerałów krzemianowych, naturalnie występujących w przyrodzie. Cechą charakterystyczną tego materiału jest jego włóknista budowa. Znany też jest jako len kamienny lub bawełniany kamień.

Cechy azbestu

Azbest ma **dużą wytrzymałość na rozciąganie**, jest **elastyczny** i **odporny na działanie czynników chemicznych i fizycznych**, przede wszystkim na **wysoką temperaturę** – po nagraniu do 350°C odporność mechaniczna włókien azbestu spada zaledwie o 20% (przyczyną jest odparowanie wody). Wystarczy jednak przenieść materiał do wilgotnego otoczenia, a odzyskuje on dawne właściwości. Całkowite odparowanie wody następuje dopiero przy 700°C, powodując nieodwracalne zniszczenia w strukturze materiału. Azbest jest również **odporny na kwasy, zasady czy wodę morską**, a przy tym jest **lekki, sprężysty i miękki**.

elastyczność

ognioodporność

niska waga

mrozoodporność

AZBEST – ZASTOSOWANIE

Wyroby azbestowe mają najczęściej odcienie szarości lub bieli. Warto wiedzieć, co było dawniej z nich wykonywane, by móc łatwiej **rozpoznać szkodliwe powłoki**. A jest w naszym otoczeniu jeszcze **sporo wyrobów zawierających azbest** – ze względu na właściwości, jakie posiada ten minerał. Azbest był stosowany do produkcji:

tkanin ogniotrwałych, w tym koców azbestowych

farb ogniotrwałych

pokryć dachowych (eternit falisty i płaski)

płyt elewacyjnych i balkonowych

rur wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania

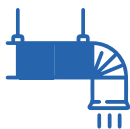
sprzęgieł i hamulców do wind

kształtek, np. rynien, gąsiorów, okapów

izolacji cieplnej, bojlerów, kotłów ciepła

kanałów wentylacyjnych i spalinowych

Żaden inny materiał nie ma tak wszechstronnego zastosowania. Nie ma też innego surowca, którym można by go zastąpić.

SZKODLIWOŚĆ AZBESTU

Najpoważniejszym **zagrożeniem dla zdrowia ludzi jest ekspozycja na pył azbestowy**. Włókna azbestu przedostają się do powietrza atmosferycznego **w wyniku korozji materiałów lub działalności człowieka**. Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem **wdychania włókien niewidocznych dla oka**, tzw. włókien respirabilnych, o średnicy $<3 \mu\text{m}$ i długości $>5 \mu\text{m}$.

Kiedy azbest jest szkodliwy?

Dopóki włókna nie **są uwalniane do powietrza**, wyroby z azbestem nie stanowią zagrożenia dla zdrowia. Dzieje się to dopiero **na skutek**:

- **korozji** płyt azbestowo-cementowych (zwłaszcza tych porzuconych „na dziko”)
- **czyszczenia** powierzchni eternitowych przy użyciu myjki ciśnieniowej
- **uszkodzeń mechanicznych**, powstałych podczas rozbiórki i demontażu obiektów zawierających azbest
- **kruszenia, łamania, cięcia i rozbijania** płyt eternitowych, instalacji ciepłowniczych i elektrycznych czy ścianek ogniotrwałych

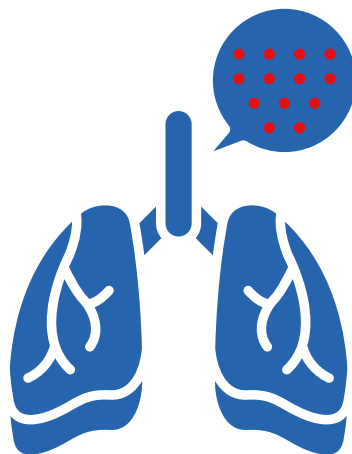
Zachorować mogą nie tylko osoby, które miały **kontakt z azbestem**, ze względu na charakter wykonywanej pracy, ale i te, które narażone są na **długotrwałe wdychanie włókien azbestowych** o małym stężeniu. Oznacza to, że – wykonując wielokrotnie drobne naprawy w materiale zawierającym azbest czy też mieszkając w okolicy, gdzie znajduje się nielegalne składowisko wyrobów azbestowych – jest się w dużym stopniu **narażonym na zachorowanie**. Szkodliwe mogą być nawet **stare płyty eternitowe** (zawierają 11-13% rakotwórczego azbestu) na dachu budynku. Deszcze wymywają z nich bowiem spoiwo cementowe, przez co **wiązki włókien azbestu zostają odstonięte**, rozszczepiają się i uwalniają do środowiska. Dlatego tak istotne jest **kontrolowanie** eternitowych dachów i elewacji, zabezpieczanie ich, a najlepiej – **wymiana ich na nowe pokrycia, z bezpiecznych materiałów**.

Choroby wywoływane przez pył azbestowy

Szacuje się, że rocznie na choroby azbestozależne umiera na świecie 100 tys. osób. Narażenie na pył azbestowy może być bowiem przyczyną następujących chorób układu oddechowego:

- **pylicy azbestowej** (zwłóknienia tkanki płucnej), występującej u osób zawodowo narażonych na pył azbestowy
- **łagodnych zmian opłucnowych**
- **raka płuc**, szczególnie groźnego międzybłoniaka opłucnej i otrzewnej – badania wskazują, iż nowotwory te pojawiają się po upływie 30-40 lat od pierwszego kontaktu z azbestem

Pierwsze objawy, mogące sygnalizować chorobę, to ból w klatce piersiowej, silny kaszel oraz duszności.

Należy podkreślić, że szkodliwe działanie azbestu zwielokrotnia się wobec jednoczesnego narażenia organizmu na inne substancje rakotwórcze, np. węglowodory aromatyczne (szczególnie benzo(a)piren), metale ciężkie, dym tytoniowy.

CO MÓWIĄ PRZEPISY PRAWA?

Polska jest pierwszym krajem w Unii Europejskiej, który **podjął wyzwanie** wycofania z użytkowania wyrobów zawierających azbest. Od 2009 r. realizujemy **Program Oczyszczania Kraju z Azbestu**. Na podstawie jego zapisów, materiał ten powinien zniknąć z naszego krajobrazu do 2032 r. Założenia ww. Programu to:

- **usunięcie i unieszkodliwienie** wyrobów zawierających azbest;
- **minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych** spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- **likwidacja szkodliwego oddziaływania** azbestu na środowisko.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (z późniejszymi zmianami)

Zobowiązuje ono właściciela nieruchomości, na której zlokalizowane są wyroby zawierające azbest, do:

- **prowadzenia okresowej kontroli** stanu tych wyrobów,
- **sporządzania sprawozdania** z tych kontroli w postaci „oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”,
- przekazywania wyników kontroli **organowi nadzoru budowlanego**,
- **zabezpieczenia przestrzeni**, na której znajdują się wyroby azbestowe, specjalną zabudową lub pokryciem ich szczelną powłoką,
- **wyeliminowania wszelkich działań związanych z obróbką mechaniczną** przy pracach zabezpieczających.

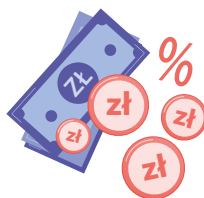
Osobne obowiązki rozporządzenie nakłada również na **wykonawców prac** polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, którzy są zobowiązani m.in. do **posiadania odpowiednich pozwoleń** w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, **izolowania od otoczenia obszaru prac**, przez zastosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska czy umieszczenia w strefie prac **tablic informacyjnych o azbecście**.

POZBADŹ SIĘ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST – KROK PO KROKU

Krok 1.

ZGŁOŚ FAKT POSIADANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA SWOJEJ
NIERUCHOMOŚCI

Krok 2.

ZAPYTAJ O DOFINANSOWANIE
USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH
AZBEST ZE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH,
O KTÓRE UBIEGA SIĘ MZMGO

Krok 3.

WYPEŁNIJ WNIOSEK I CZEKAJ
NA DECYZJĘ
O DOFINANSOWANIU

Krok 4.

DEMONTAŻ WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

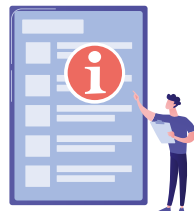

Krok 5.

ROZLICZENIE FINANSOWE Z FIRMA
WYKONAWCZĄ

USUŃ AZBEST

KROK 1. – INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Należy pamiętać, że **na właścicielu, zarządcy bądź użytkownika nieruchomości ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest** i miejscu ich wykorzystywania. Przygotowuje się ją w dwóch egzemplarzach:

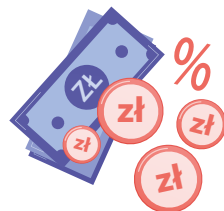
- osoby fizyczne przedkładają informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta;
- podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa.

Dodatkowo, co najmniej raz na 5 lat należy przeprowadzić **okresową kontrolę nieruchomości**, w których znajdują się materiały zawierające azbest. Wymagane jest przygotowanie tego w formie „**Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest**”. W przypadku wykrycia uszkodzenia **należy zabezpieczyć wyroby azbestowe** i zgłosić się do firmy zajmującej się ich utylizacją.

Dokumenty do uzupełnienia znaleźć można na stronie bip.mzmgo.mazury.pl.

USUŃ AZBEST

KROK 2. – DOFINANSOWANIE USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

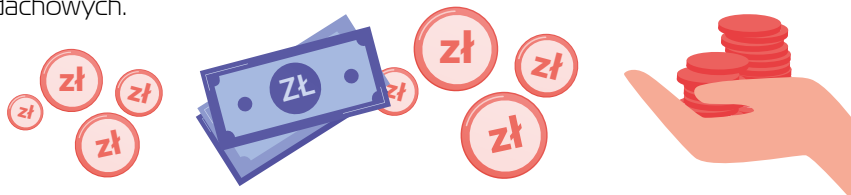

Wymiana dachu to spora inwestycja, która może stworzyć dużą wyrwę w domowym budżecie. Warto wiedzieć, że przy usuwaniu i demontażu pokrycia dachowego z azbestu **można skorzystać z dofinansowania**. Aby jednak uzyskać takie wsparcie, **należy skontaktować się z jednostką samorządową** na terenie naszego miejsca zamieszkania.

Na mocy Uchwały Nr 1/4/2018 Zgromadzenia Mazurskiego Związku Międzygminnego – Gospodarka odpadami w Giżycku z 27 lutego 2018 r. w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gmin będących uczestnikami MZMGO w Giżycku”, właściciele nieruchomości z gmin członkowskich Związku mogą uzyskać **dofinansowanie w wysokości od 40 do nawet 100% kosztów kwalifikowanych inwestycji**. Wysokość tej kwoty uzależniona jest od warunków dofinansowania określanych przez Instytucje finansujące.

Dofinansowaniu podlegają zadania w zakresie **demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest**, zgodnie z gminnymi programami usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

UWAGA! Dofinansowanie nie obejmuje kosztów związanych z zakupem i montażem nowych pokryć dachowych.

Regulamin dofinansowania realizacji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gmin będących uczestnikami MZMGO można znaleźć na stronie bip.mzmgo.mazury.pl.

USUŃ AZBEST

KROK 3. – WNIOSEK I DECYZJA

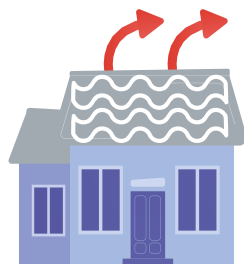

Warunkiem ubiegania się o dofinansowanie jest złożenie w MZMGO **poprawnie wypełnionego wniosku wraz z wymaganymi załącznikami**. Można je pobrać osobiście w Punkcie Obsługi Klienta (ul. Poczтовая 2 w Giżycku) lub ze strony internetowej bip.mzmgo.mazury.pl i www.mzmgo.mazury.pl. Wnioskodawca ubiegający się o dofinansowanie zobowiązany jest dokładnie **podać ilość odpadów przeznaczonych do unieszkodliwienia**.

Wnioskodawca zostanie poinformowany telefonicznie o pozytywnej weryfikacji wniosku lub o odmowie przyznania dofinansowania.

USUŃ AZBEST

KROK 4. – DEMONTAŻ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Zdemontowania azbestowego dachu musi dokonać **uprawniona do tego firma**, która działa zgodnie z wytycznymi prawa. **Są to koncesjonowane podmioty**, które podczas demontażu eternitu stosują **specjalne środki ostrożności**, aby mieszkańcom nie zaszkodził azbestowy pył. Właściciele nieruchomości, którzy otrzymali dofinansowanie na demontaż, nie muszą szukać takiej firmy na własną rękę. Usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest dokonuje bowiem **wykonawca wybrany do realizacji tego zadania, z którym MZMGO zawarł stosowną umowę**. Firma ta ustala **harmonogram wykonania prac demontażowych** na każdej nieruchomości, która otrzymała dofinansowanie.

Warto wiedzieć

Na czas prac demontażowych azbest zostanie zwilżony i zneutralizowany specjalnym preparatem sklejającym jego włókna. Zdjęte z dachu płyty azbestowe pracownicy zapakują w szczelne worki, wrzucą na samochód i wywiozą na składowisko odpadów, które przyjmuje odpady niebezpieczne.

Na koniec **firma powinna wystawić zaświadczenie** potwierdzające, że przeprowadziła prace związane z usuwaniem azbestu, w zgodzie z wymaganiami technicznymi i sanitarnymi, oraz oczyściła teren z pyłu azbestowego.

Odpady zawierające azbest powinny być deponowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów komunalnych.

Mieszkańcy, którzy decydują się na likwidację pokryć dachowych bez wsparcia z MZMGO, mogą znaleźć informacje na temat wyspecjalizowanych w tym zakresie firm na stronie internetowej

www.bazaazbestowa.gov.pl//pl/usuwanie-azbestu/firmy

USUŃ AZBEST

KROK 5. – ROZLICZENIE INWESTYCJI

Tak jak wspomniano wcześniej, **40-100% kosztów demontażu wyrobów zawierających azbest pokryje dofinansowanie zewnętrzne. Pozostałą część wynagrodzenia** należnego wykonawcy za usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów azbestowych **uiszcza mieszkaniec.**

Rachunek za demontaż eternitowego pokrycia jest dla właściciela domu **bardzo ważnym dokumentem**, potwierdzającym legalność przedsięwzięcia unieszkodliwienia azbestu.

UWAGA! Koszty kwalifikowane do dofinansowania nie obejmują nakładów związanych z zakupem i montażem nowych pokryć dachowych.

Zagrożenia związane z pyłem azbestowym są często bagatelizowane lub wręcz kwestionowane. Nie brakuje właścicieli domów, którzy sami podejmują się demontażu wyrobów zawierających azbest i na własną rękę pozbywają się ich z działki. Pół biedy, jeśli mieszkańcy opłacą transport zdemontowanych pokryć eternitowych na składowisko odpadów azbestowych oraz pokryją koszt ich unieszkodliwienia. Inni idą „na skróty”, zakopując azbest na własnej działce lub wywożąc go do lasu.

OSTRZEGAMY – TAKIE POSTĘPOWANIE JEST KARALNE!

Ten, kto liczy, że nikt się o tym nie dowie, może się srodze zawieść. Gminy od lat prowadzą inwentaryzację domów krytych azbestem. Szybko wyjdzie na jaw, że „przedsiębiorczy” właściciel domu nie ma dokumentów potwierdzających legalną rozbiórkę i utylizację azbestu. Obecnie trwa inwentaryzacja azbestu na terenie gmin współpracujących MZMGO.

MAZURSKI ZWIĄZEK
MIĘDZYGMINNY
GOSPODARKA ODPADAMI

**Mazurski Związek Międzygminny
- Gospodarka Odpadami**

ul. Pocztowa 2

11-500 Giżycko

tel. 48 87 429 13 74

mob. 48 575 363 177

e-mail: biuro@mzmgo.mazury.pl

www.mzmgo.mazury.pl

Działanie jest współfinansowane ze środków
„Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.